

Statuia care „povestește”

Statuia Monseniorului Ghika, „Cărturarul”, realizată de sculptorul Gheorghe Anghel, în semn de recunoștință pentru ajutorul pe care l-a primit de la Monsenior în timp ce studia la Paris, poate fi admirată la Muzeul Național de Artă. De asemenea, această operă străjuiește monumental piațeta alăturată bisericii Sacré Coeur. Se știe că numele „Cărturarul”, pe care l-a primit statuia, a avut menirea de a o salva de distrugere, în timpul comunismului. Gheorghe Anghel a încredințat spre păstrare mulajul de ipsos al operei unui discipol al său, arhitectul Anghel Marcu.

Se cuvine să zăbovim puțin asupra personalității acestui arhitect care își aborda profesiunea în interferențele sale cu celelalte arte, în special sculpura, și în mai multe ipostaze decât cea utilitară.

A fost înainte de toate un gânditor, un artist reflexiv, concepând proiecte inspirate de filozofie, spiritualitate, istorie: Cina cea de Taină, mitologia dacilor, motivele țărănești.

De exemplu, a aprofundat simbolistica scaunelor și a mesei în diferite momente ale istoriei culturii, inclusiv în anii de dictatură comunistă. „Pentru că sufeream de lipsa dialogului – declara el – în 1986 am vrut să fac un monument asemănător *Mesei Tăcerii*”.

Imaginând un monument al Unirii românilor – pentru sărbătoarea națională de la 1 Decembrie – Anghel Marcu a proiectat un imens arc de triumf în piatră care degajă o forță impresionantă, aceea a sentimentului unității. Arhitectul și-a explicat lucrarea astfel: „în orice unire se face simțită Forța Divină. Pentru că, de la unirea în căsnicie la unirea statelor, întregirea unui „tot” se face sub semnul divinității.”

Sondând granița dintre etern și efemer, a realizat un întreg ciclu de monumente funerare, la căpătașul mormintelor unor prieteni, precum: Octav Onicescu, Cella Delavrancea, Fory Eterle, Anatol Bakonsky, Dimitrie Paciurea. Aceste monumente sunt inspirate de crucile duble, de mici dimensiuni, din zona Buzău-Prahova, sondând, „în căutarea Absolutului divin”, semnificația *înfrățirii* (observă comentatorul Raluca Barac). Victoria pe plan spiritual în care își găsesc mângâiere și odihnă victimele puterii discreționare a regimului comunist este ideea pe care se bazează alt ciclu monumental: „Crucea de la Sâmbăta”, „Calvarul Aiudului”, „Panteonul Morților”, „Mormântul celor fără de mormânt” (acesta din urmă cu simbolistica scaunelor în spațiul sanctuarului).

Monumentul funerar al Monseniorului Ghika, realizat pe baza unui proiect al arhitectului Anghel Marcu, se află la cimitirul Bellu ortodox.

Constrânsă, în timpul comunismului, să-și ducă existența într-o singură cameră, familia arhitectului a „locuit” împreună cu statuia Monseniorului Ghika încredințată lor de autorul ei,

sculptorul Gheorghe Anghel, venerând-o, până când statuia a fost dăruită bisericii Sacré Coeur, așa cum își dorea arhitectul. Momentul în care această statuie a ajuns în biserică întemeiată de Monseniorul Ghika a fost un semn al Providenței: evenimentul se petrecea în ziua de 18 noiembrie 1998, când se împlineau exact 46 de ani de când Monseniorul celebrase ultima sa Liturghie aici, căci în aceeași zi avea să fie arestat.

(M.F.)

M-am născut în casa în care ghipsul Monseniorului Ghika a fost „ocrotit”

Elena Marcu, fiica arhitectului, își amintește:

Locuiam cu părinții într-o cameră, la vremea aceea... Pătuțul meu, copil de 2-3 ani, era așezat în așa fel încât eu mă culcam și mă trezeam sub privirile Monseniorului Ghika. Mai târziu, întrebând cine era, mi s-a răspuns simplu: un sfânt.

Pe la 14-15 ani, tatăl meu mi-a pus la dispoziție cărți – interzise atunci – aparținând surorilor Delavrancea, fiicele scriitorului, profesorului Paulescu, din care am aflat cine era „cărturarul”.

Sculptorul Gheorghe Anghel, un obișnuit al casei noastre, ne povestea despre personalitățile care îi marcaseră viața. În fruntea lor se aflau Monseniorul Ghika și poetul Mihai Eminescu.

Tot în acea vreme, pentru că Biserica Ortodoxă nu permitea, părinții mei m-au trimis la biserică *Sf. Iosif*, la ore de catehism. Acolo am mai aflat câte ceva despre Monsenior.

După 1989, tatăl meu a fost solicitat de Asociația Foștilor Deținuți Politici. Atunci aveam să aflu multe despre suferințele românilor, chiar de la unii dintre ei, oameni sfinți, care și-au petrecut zeci de ani în temniță. Tatăl meu a lucrat gratuit pentru ei, spunând că nu poate să ia bani acestor oameni care și-au jertfit viața pentru români. Dar nici tata nu trăia grozav, fusese dat afară din serviciu de cinci ori, pentru simplul motiv că a refuzat să construiască blocuri de locuințe, pe care le considera inumane. A construit în schimb spitale, inclusiv la Zimnicea, unde Monseniorul și-a petrecut o parte a vieții.

„Fortul 13 Jilava”, unul din ultimele proiecte ale tatălui meu, rămas neterminat, conține și localizarea celulei Monseniorului Ghika.

Mulți oameni, tineri în special, au aflat despre existența Monseniorului Ghika prin faptul că, privind statuia, îl întrebau pe tatăl meu pe cine reprezintă, iar el a avut astfel meritul, mai bine zis șansa de a putea povesti despre „cărturar”, spunându-i pe nume: Monseniorul Vladimir Ghika.

